

gemeente
Haarlemmermeer

Aan de Participatieraad Haarlemmermeer
t.a.v. de voorzitter Ab Warffemius

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Marktlaan 124
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852

Cluster Maatschappelijke Ondersteuning en Zorg
Contactpersoon Bob van de Geijn
Telefoon 0900 1852
Uw brief 7 mei 2026
Ons kenmerk 13341176
Bijlage(n) Geen
Onderwerp Reactie op advies conceptbeleidsplan toezicht en handhaving Jeugdwet en Wmo

Verzenddatum

30 JUNI 2026

Beste Participatieraad,

Allereerst willen wij u bedanken voor het gegeven advies en de betrokkenheid van de participatieraad bij toezicht en handhaving van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) binnen de gemeente Haarlemmermeer. Daarnaast willen wij u informeren dat het beleidsplan ter vaststelling is voorgelegd aan het nieuwe college. Dit doen omdat wij ons in de overgangperiode bevinden van een nieuw college en het aan het nieuwe college is om een nieuw beleidsplan vast te stellen.

In deze brief gaan wij in op de adviezen.

Voordat wij ingaan op de adviespunten, willen wij eerst stilstaan bij de keuze om in het beleidsplan uitsluitend het 'wat' op te nemen en de concrete uitwerking ('hoe') te laten plaatsvinden in het uitvoeringsplan, zoals ook is beschreven in het hoofdstuk Implementatie en vervolgstappen. Het beleidsplan is bewust opgesteld als een richtinggevend kader waarin het 'wat' wordt beschreven en waarin wij op hoofdlijnen aangeven hoe wij toezicht en handhaving vormgeven. Daarmee wordt ruimte geboden om de in het beleidsplan benoemde spanningsvelden zorgvuldig verder uit te werken in het uitvoeringsplan, zodat hier op een passende en uitvoerbare manier opvolging aan kan worden gegeven.

In de brief wordt ingegaan op de ontwikkeling van de professionalisering van toezicht en handhaving in de afgelopen periode. Vanaf het moment van aanstelling van de toezichthouders is direct gestart met de uitvoering van de werkzaamheden. Op basis van afgeronde en lopende trajecten worden continu lessen getrokken die hebben geleid tot verdere doorontwikkeling. Deze ervaringen vormen mede de basis voor het voorliggende beleidsplan en de verdere uitwerking in het uitvoeringsplan.

Inhoud

In de inleidende tekst onder het onderdeel 'Inhoud' worden twee opmerkingen benoemd waarop wij graag willen ingaan:

De eerste opmerking betreft de onduidelijkheid rondom de begrippen 'toezien' en 'toezicht'. Om verwarring te voorkomen en een eenduidige interpretatie te bevorderen, zijn deze begrippen afzonderlijk opgenomen en omschreven in de begrippenlijst van het beleidsplan. De wijze waarop de verschillende rollen binnen toezien en toezicht worden ingevuld en uitgevoerd, werken wij nader uit in het uitvoeringsplan.

Daarnaast willen wij benadrukken dat onze toezichthouders geen 'tandenloze tijgers' zijn, zoals in het advies wordt gesuggereerd. Onze toezichthouders voeren hun taak uit op basis van wettelijke bevoegdheden die voortvloeien uit de Jeugdwet, de Wmo en de Algemene wet bestuursrecht. Deze bevoegdheden samen met het beleidsplan en een uitvoeringsplan stellen hen in staat om hun toezichthoudende taak adequaat uit te oefenen. Toezichthouders Jeugdwet en Wmo houden toezicht, verrichten onderzoek en brengen op basis daarvan advies uit. De toezichthouders hebben geen handhavende bevoegdheden. Bestuursrechtelijke en privaatrechtelijke handhaving ligt bij gemandateerde managers, consultants en contractmanagers binnen de organisatie, die op basis van de bevindingen van de toezichthouders tot passende maatregelen en besluiten komen. Indien er sprake is van vermoedens van strafbare feiten kan dit aanleiding geven tot een melding of aangifte, waarna het Openbaar Ministerie kan besluiten tot strafrechtelijke vervolging.

Advies 1

De participatieraad adviseert om taken, rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren binnen het toezichtproces duidelijk te benoemen en borgen in beleid. Ook biedt het beleidsstuk onvoldoende basis om de positie van de interne toezichthouders formeel en informeel binnen de organisatie in te bedden en de noodzakelijke bijbehorende status voor deze professionals te waarborgen. Een verwijzing naar een functieprofiel voor interne toezichthouders wordt niet genoemd en ook niet naar verwezen. Ook hieruit blijkt niet of de onafhankelijke positie van de toezichthouders wel voldoende door de gemeentelijke organisatie is geborgd.

Reactie:

Wij onderschrijven het belang van verdere concretisering van heldere rollen, verantwoordelijkheden en positionering binnen het toezichtproces. Dit advies en de uitwerking daarvan wordt meegenomen in het uitvoeringsplan.

Advies 2

De participatieraad adviseert de positie van de interne toezichthouders te beschrijven en hiernaar te verwijzen in het beleid. Benut hiervoor bestaande functieprofielen bijvoorbeeld die van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Reactie:

Er is reeds een functieprofiel met bijbehorende taken en verantwoordelijkheden binnen de gemeentelijke organisatie ingebed.

Advies 3

De participatieraad adviseert om de positie van de externe toezichthouder duidelijk te benoemen en afspraken te borgen in gemeentelijk beleid zodat het voor alle partijen, op de korte en langere termijn, duidelijk is hoe de verantwoordelijkheid van de externe toezichthouder zich verhoudt tot die van de gemeente.

Reactie:

De positie van de externe toezichthouder en de verhouding tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid zijn reeds vastgelegd in bestaande afspraken. Daarnaast zullen wij deze afspraken ook expliciet opnemen en nader uitwerken in het uitvoeringsplan.

Advies 4

De participatieraad adviseert om zowel zorg te dragen voor de medezeggenschap van inwoners, die zorg of ondersteuning krijgen onder de WMO en Jeugdwet, als voor een onafhankelijke en toegankelijke klachtenregeling en deze te verankeren in het gemeentelijk toezichtbeleid.

Reactie:

Het klopt dat in het beleidsplan beperkt is ingegaan op de onafhankelijke en toegankelijke klachtenregeling. Wij zijn van mening dat de uitwerking van de klachtenregeling primair onderdeel is van het brede kwaliteitsbeleid van de gemeente en daarmee niet past binnen de reikwijdte van dit beleidsplan, dat zich richt op toezicht en handhaving. Tegelijkertijd zien wij hierin een belangrijke samenhang met toezicht en handhaving, met name waar het gaat om leren en verbeteren op basis van signalen en ervaringen uit de praktijk. Om die reden hebben wij in het beleidsplan bewust deze verbinding benoemd, zodat duidelijk is dat toezicht en handhaving niet losstaan van de bredere kwaliteitscyclus.

Samenhang

In het advies wordt aangegeven dat de cultuur van de gemeente onvoldoende tot uitdrukking komt in het beleidsplan. Wij delen deze constatering niet. Bij het opstellen van het beleidsplan is het beleidskader sociaal domein als inhoudelijk anker gebruikt. Dit is in het beleidsplan kort toegelicht, waarbij is aangegeven hoe het beleidsplan een concrete bijdrage levert aan de opgaven die in het beleidskader sociaal domein zijn opgenomen. Daarnaast is het beleidsplan tot stand gekomen met input van de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD), verschillende collega's en afdelingen binnen de gemeente. Daarmee sluit het beleidsplan aan bij de werkwijze en cultuur van de gemeente Haarlemmermeer.

Eerder gegeven input door de participatieraad**Advies 5**

Neem alle formele en informele werkafspraken op in het integrale beleid rond toezicht. Zorg daarnaast voor verankering van dit beleid, bij de eerstvolgende mogelijkheid, in de Verordening Sociaal Domein en verduidelijk dit waar nodig in bijbehorende beleidsregels.

Een ander heikel punt is dat door het ontbreken van geformaliseerd beleid er ook geen heldere afspraken over cyclische verbeterprocessen rond het interne- en externe toezicht en gemeentelijke werkprocessen over afdelingen heen zijn. De kwaliteit en de professionaliteit van het toezicht komt op deze manier niet verder.

Reactie:

Wij onderschrijven het belang van het vastleggen van formele en informele werkafspraken en herkennen het belang van duidelijke afspraken over samenwerking, verantwoordelijkheden en verbeterprocessen. Binnen de organisatie bestaan reeds diverse werkafspraken en werkwijzen.

Deze zijn echter nog niet integraal beschreven en nog niet in samenhang uitgewerkt vanuit de kaders van dit beleidsplan. Deze verdere uitwerking kan en zal plaatsvinden nadat het beleidsplan is vastgesteld. In het uitvoeringsplan zullen wij daarnaast de cyclische verbeterprocessen nader beschrijven en borgen, zodat structureel invulling wordt gegeven aan leren, evalueren en verbeteren binnen het toezichtproces en de samenwerking tussen betrokken disciplines en afdelingen.

Daarnaast zullen wij na vaststelling van het beleidsplan onderzoeken welke onderdelen passend zijn om te verankeren in de Verordening Sociaal Domein en bijbehorende beleidsregels. Dit is als actiepoint opgenomen in het beleidsplan.

Advies 6

De participatieraad adviseert om in het beleidsstuk te verwijzen naar samenhangend beleid en tevens een heldere jaarplancyclus rond het integrale toezicht op te zetten. Waarbij niet alleen aandacht is voor de stappen 'plan-do-act' maar ook voor de stap 'check' dus dat waar nodig het beleid wordt bijgesteld na evaluatie. In het ongevraagde advies van 2025 heeft de participatieraad zich bezorgd getoond over de huidige situatie rond het toezicht. Zowel de inwoners als de gemeente zelf lopen structurele risico's bij toezicht dat niet toereikend is om adequate zorg en ondersteuning te bieden binnen de gemeente Haarlemmermeer. De participatieraad is van mening dat dit niet past bij onze gemeente en dat voldoende aandacht, geld en capaciteit dit zonder al te veel inspanning kan verhelpen.

Reactie:

In lijn met uw advies wordt in het uitvoeringsplan concrete afspraken vastgelegd over de wijze waarop wij plannen, uitvoeren, monitoren, evalueren en bijsturen, zodat dit in de praktijk structureel, eenduidig en in samenhang wordt toegepast binnen toezicht en handhaving.

Wij herkennen niet het geschetste beeld van structurele risico's als gevolg van ontoereikend toezicht. Binnen de gemeente zijn de benodigde kaders, processen en verantwoordelijkheden voor toezicht en handhaving ingericht. Met dit beleidsplan en later het uitvoeringsplan willen wij deze verder versterken, zodat wij hiermee een professionaliseringsslag maken binnen toezicht en handhaving.

Tot slot

Wij nemen de adviezen ter harte en laten de nadere uitwerking over aan de ambtelijke organisatie in het uitvoeringsplan.

Wij zijn daarnaast zeer tevreden over de samenwerking tussen de gemeente en de participatieraad en waarderen de kennis en expertise die wordt ingebracht. Wij blijven deze kennis graag benutten bij de verdere totstandkoming van het uitvoeringsplan. Hoewel de uitwerking van de uitvoering formeel niet meer binnen uw adviserende rol richting het college valt, zien wij meerwaarde in het blijven betrekken van de Participatieraad in dit proces.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

Hermineke van Bockxmeer

de burgemeester,

Marianne Schuurmans-Wijdeven